

La importància de les “llegendes”

Quan s'acosta la festa de sant Jordi i comprovo que alguns es riuen de la llegenda del drac i de la princesa em ve a la memòria la importància d'aquest tipus de narracions per a la societat en els temps que els nostres avantpassats no disposaven de televisió (que es va popularitzar al nostre país a mitjan dècada de 1960), ni de ràdio (Ràdio Girona, l'emissora més antiga de la nostra diòcesi, va néixer el 1933), i encara menys de telèfons mòbils.

Cal contextualitzar aquest tipus de narracions i el seu valor per entendre-les. No va ser fins l'any 1940 quan l'Estat espanyol va decidir avançar de forma permanent una hora els rellotges respecte a l'horari solar (el 1918 ja havia avançat una hora per als mesos d'estiu). Per tant, abans de 1940, a les nostres comarques, en ple mes de desembre, a dos quarts de cinc de la tarda ja era fosc. En èpoques de fred intens d'hivern, després de sopar, les famílies es reunien a redós de la llar de foc per resar el Rosari, comentar la jornada, fer torrades, i després, entre postres de música, escoltar narracions explicades per pares i avis. La llar de foc, per als nostres ancestres, fou el vincle d'unió familiar a les cases, una mena de “mitjà de comunicació”.

En temps immemorials, les llegendes de fades, cavallers i d'animals fantàstics eren habituals: dracs, serps enormes amb cascavells, ocells... A les nostres comarques tenim l'exemple del monstre de Banyoles, que va ser amansit i convertit en vegetarià per sant Mer en el segle VIII. També hi ha el de la serp que vivia en el gorg de Santa Margarida, en el riu Brugent, vora el castell d'Hostoles.

En el cas de sant Jordi, el drac simbolitza el mal, la princesa és el poble i sant Jordi representa Déu. No es poden llegir amb ulls d'avui les llegendes del passat. Tampoc el passat no entendria el món actual. En molts casos, les llegendes donaven resposta a temes personals, a pautes de comportament i de moralitat, a aspectes socials. Eren escrites en forma de conte perquè les persones les poguessin entendre, recordar i fins i tot identificar-s'hi. Tot escoltant-les podien plorar, atemorir-se o, també, riure.

Les persones d'aquella època i que se les preniën com a certes no eren pallusses ni infantils. Ni de bon tros. Aquelles “llegendes” poden tenir la seva analogia en aquestes altres que circulen avui per Face-

book i pel correu electrònic, les quals alguns reenvien com si res. Ara fa poc, arribava en el meu mur de Facebook un comentari d'un amic agregat que em convidava a reenviar una foto d'un pobre nen de només quatre anys amb un gros tumor en el cos perquè, d'aquesta manera, el fundador de Facebook —quants més enviaments millor— donaria diners a l'hospital que l'operaria. Aquesta gent que es creu aquests comentaris sí que són infantils, i uns veritables innocents!

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

Dibuix: sant Jordi original de Carles Vivó. De la col·lecció de Xavier Romero.